

Naturvärdesinventering inför utbyggnad av Tullgårdsskolan, Södermalm, Stockholms stad

2019-12-10

AFRY, Frösundaleden 2, SE-169 99 Stockholm Sweden
+46 10 505 00 00, www.afry.com

Dokumenttitel: Naturvärdesinventering inför utbyggnad av Tullgårdsskolan,
Södermalm, Stockholms stad

Skapat av: AFRY, ÅF Infrastructure AB
Uppdragsledare: Sigrid Lönnerholm, AFRY
Författare: Lars Bohlin, AFRY
Kvalitetsgranskare: Karin Sandqvist, AFRY
Dokumentdatum: 2019-12-10
Beställare: SISAB

Omslagsfoto: Lindar som står i en rad mitt på skolgården

Version: 1.0

Innehåll

1	Bakgrund och syfte	4
2	Inventeringsområde	4
3	Metodik	5
3.1	Naturvärdesinventering	5
3.2	Naturvårdsarter	6
3.3	Generella biotopskydd	7
3.4	Osäkerhetsfaktorer	7
4	Områdesbeskrivning	7
5	Dokumenterade naturvärden	8
6	Resultat	8
6.1	Naturvärdesobjekt och generella biotopskydd	8
6.1.1	Trädrad med lindar	10
6.1.2	Generellt biotopskyddad allé	11
7	Rekommendationer	11
8	Referenser	12

1 Bakgrund och syfte

AFRY har på uppdrag av Stadsbyggnadskontoret, Stockholms stad genomfört en naturvärdesinventering enligt Svensk Standard som underlag till SISAB's (Skolfastigheter i Stockholm AB) planerade utbyggnad av Tullgårdsskolan på Södermalm i Stockholm (Figur 1).

Syftet med naturvärdesinventeringen är att identifiera, avgränsa och lokalisera värdefulla naturmiljöer, naturvårdsarter och identifiera objekt som omfattas av det generella biotopskyddet. Resultatet av naturvärdesinventeringen har sammanställts i denna rapport.

Figur 1. Översiktsskarta över inventeringsområdet

2 Inventeringsområde

Inventeringsområdet visas i Figur 2 och omfattar Tullgårdsskolans fastighet. Planen är att bygga ut skolan och att delar av det inventerade området bebyggs med skolbyggnad. Enligt uppgift har området fungerat som skolgård sedan 1993 och tidigare ingick området i Tullgårdsparken som anlades 1959.

Figur 2. Inventeringsområdet med skolgård. Bild tagen mot Östgötagatan.

3 Metodik

3.1 Naturvärdesinventering

Syftet med naturvärdesinventeringen var att identifiera och bedöma det aktuella områdets naturvärden och betydelse för biologisk mångfald, enligt definitionen i Svensk Standard för naturvärdesinventering (SS 199000:2014) och Teknisk Rapport (SIS-TR 199001:2014).

Naturvärdesinventeringen genomfördes med detaljeringsgraden detalj vilket innebär att minsta obligatoriska naturvärdesobjekt som ska karteras är 10 m². Tillägg för inventeringen var generella biotopskydd (se 3.3) och naturvärdesklass 4.

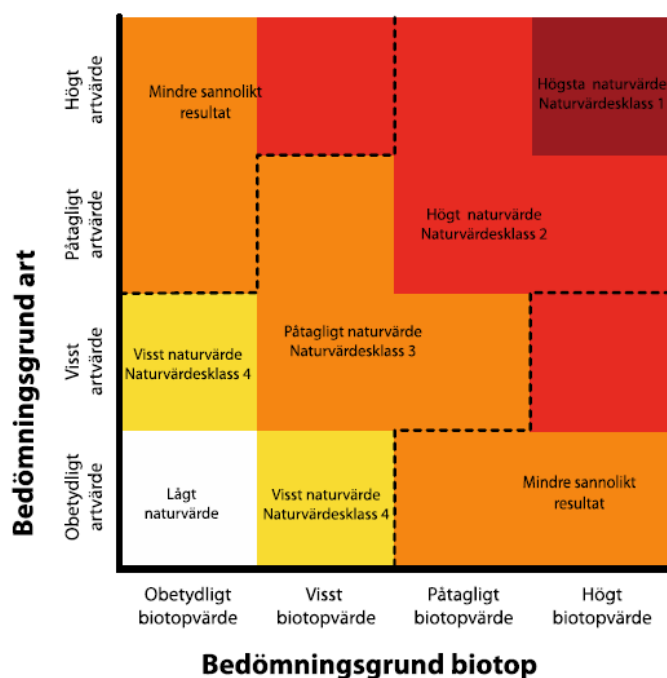
Fältinventeringen utfördes 5 november 2019. I fält avgränsades och identifierades naturvärdesobjekt (ett avgränsat geografiskt område med naturvärde som är av positiv betydelse för biologisk mångfald) och generella biotopskydd. I det fall naturvärdsarter (se 3.1) hade påträffats under inventeringen skulle de ha noterats och koordinatsatts samt rapporterats in till Artportalen.

Naturvärdesobjekt bedöms enligt en fyrgradig skala (klass 1–4) baserat på bedömningsgrunderna art och biotop (Figur 3). Värdeelement bidrar positivt till objektets naturvärdesklassning.

Om naturvärden av landskapsekologisk karaktär identifieras kan ett landskapsobjekt avgränsas. Detta görs om t.ex. landskapets positiva betydelse för biologisk mångfald

är uppenbart större eller av en annan karaktär än de ingående naturvärdesobjektens betydelse. Landskapsobjekt kan även avgränsas om områden utanför och tillsammans med naturvärdesobjekten skapar en helhet som har positiv betydelse för biologisk mångfald.

För indelning av biotopgrupp och terminologi användes Teknisk Rapport SIS-TR 199001.

Figur 3. Klassificeringar av ett naturvärdesobjekt vid naturvärdesbedömningen. Källa: SS 199000:2014.

3.2 Naturvårdsarter

Naturvårdsarter är ett samlingsbegrepp för arter som är extra skyddsvärda, signalerar ett område med höga naturvärden eller är av särskild betydelse för biologisk mångfald. Nedan beskrivs några olika typer av naturvårdsarter.

Rödlistade arter är arter som riskerar att dö ut i Sverige inom en viss framtid. Dessa klassas till nära hotad (NT), sårbar (VU), starkt hotad (EN), akut hotad (CR) eller nationellt utdöd (RE), där NT är den lägsta klassningen. Det är ArtDatabanken som avgör om en art ska klassas som rödlistad.

Indikatorarter är arter som har starka kopplingar till vissa faktorer i naturen, såsom skugga, fuktighet, hävd, och kan därför påvisa ett visst naturförhållande (Jordbruksverket 2003). En indikatorart kan vara en starkare eller svagare indikatorart.

Signalarter är en typ av indikatorart som är lätt att identifiera och som påvisar att området där arten finns kan hysa flera krävande, sällsynta eller rödlistade arter (Jordbruksverket 2003). Signalarter för skogslevande kryptogamer återfinns i Signalarter av Nitare (2010) och för kärlväxter används Fältflora över signalarter i

skog av Salomon (2017). För signalarter bland vedlevande insekter har litteraturen av Ehnström och Bjelkefelt (2013) nyttjats.

Skyddade arter är skyddade enligt i artskyddsförordningen (2007:845) och det finns olika starka skyddsföreskrifter för arterna. Fridlysta arter omfattas av 4–9 §§ i artskyddsförordningen och angivna i bilaga 1 eller 2.

3.3 Generella biotopskydd

Naturvärdesinventeringen utfördes med tillägget generellt biotopskydd, där områden som omfattas av det generella biotopskyddet enligt miljöbalken 7 kap 11 § och förordningen (1998:1252) om områdesskydd, identifieras, beskrivs och kartläggs. Generellt biotopskydd är en skyddsform som används för små mark- och vattenområden som är värdefulla och viktiga för flera olika organismer. Skyddet innebär att områden med generellt biotopskydd inte får tas bort eller skadas.

Biotoperna som omfattas av generellt biotopskydd i hela Sverige är: *småvatten och våtmark i jordbruksmark, odlingsröse i jordbruksmark, stenmur i jordbruksmark, källa med omgivande våtmark i jordbruksmark, åkerholme, allé och pilevall*. Med jordbruksmark avses här mark som används som åker-, ängs- eller betesmark eller mark som är i träda.

3.4 Osäkerhetsfaktorer

Inventeringen utfördes under en sen del av året vilket ofta resulterar i brister i underlag, särskilt när det gäller kärlväxter. I detta fall har inte detta någon större betydelse för bedömningen då denna organismgrupp nästan helt saknas i området.

4 Områdesbeskrivning

Inventeringsområdet är mycket litet och består till största delen av hårdgjorda ytor för utelek. I kanten mellan dessa ytor växer träd och buskar, ofta i rader eller i glesare samlingar. Växtligheten som dominerar i området är två rader med träd som dels ligger som en trädrad av lindar inne i området dels i form av en allé mot Östgötagatan i väster.

Runt området finns nästan bara stadsmiljöer som vägar, byggnader och en idrottsarena. I direkt anslutning till området finns en ganska liten och glest bevuxen park, Tullgårdsparken. Den kan fungera som ett nätverk tillsammans med skolgårdens grönska men därifrån är det längre till grönområden och det gröna nätverket hänger inte ihop med andra gröna strukturer i staden. Enligt RUFS 2050 finns inga gröna kilar, gröna värdekärnor eller liknande utpekade i området eller i dess närhet.

Figur 4. Bild från skolgården mot Tullgårdsparken.

5 Dokumenterade naturvärden

I detta projekt har bara fynd i Artportalen används som underlag. Orsaken till detta är att området är beläget mitt i en storstad samt att den har fungerat som park sedan 1959.

Enligt Artportalen har inga skyddade eller rödlistade arter registrerats inom inventeringsområdet. Strax utanför inventeringsområdet har den rödlistade svampen apelticka (NT) noterats 2004 samt diverse fåglar noterats under många år. De noterade fåglarna är inte knutna till det inventerade området utan vistas mest i den närliggande parken eller utgörs av sträckande förbiflygande fåglar.

6 Resultat

6.1 Naturvärdesobjekt och generella biotopskydd

Inventeringsområdet är litet och saknar till stora delar växtlighet. Växtligheten är troligen till största delarna planterad och består av enstaka träd och trädader, mindre ytor med buskar och mindre ytor med gräsmattor. Träden är lindar och videarter samt buskarna är främst fläder och snöbär. I närliggande park finns glest utspridda träd varav några är grova t.ex. en björk och en lönn. Där finns också enstaka hålträd och enstaka fågelholkar. I inventeringsområdet bedömdes det finnas ett naturvärdesobjekt och ett generellt biotopskydd.

Naturvärdesinventering Tullgårdsskolan

- Naturvärdesklass**
- Generellt biotopskydd
 - Högsta
 - Högt
 - Påtagligt
 - Visst
- Inventeringsområde

Figur 5. Översiktlig karta över identifierade naturvärdesobjekt.

6.1.1 Trädrad med lindar

Figur 6. En lind med lättare skador.

Naturvärdesklass: Visst naturvärde, klass 4

Naturtyp: Skog och träd

Naturvårdsarter: Lind, signalart i skog

Beskrivning

En trädrad med nio stycken troligen medelålders och medelgrova lindar som delvis är skadade genom bland annat bortsågade grenar. Träden står mellan lekplatsen och bollplan. Träden hyser en del vanliga lavar.

Motivering

Obetydligt artvärde då området och träden inte hyser en större artrikedom. Lind är en signalart i skog vilket gör att den inte signalerar värden i parker och på skolgårdar. Äldre lindar kan däremot hysa naturvårdsarter.

Visst biotopvärde då träden skapar viktig grönska i områden, viss konnektivitet samt är delvis skadade. Det senare skapar grogrund till fler arter som kan nyttja trädets olika delar.

Sammanlagt ger detta ett visst naturvärde.

6.1.2 Generellt biotopskyddad allé

Längs Östgötagatan finns en enkelsidig allé med sju videväxter (troligen sälg). Träden är ganska smala, två är unga och fem är äldre och knotiga men saknar naturvårdsarter. Vid en naturvärdesbedömning får allén ett visst naturvärde då det saknas naturvårdsarter och då träden delvis är gamla och grova och har skador från bortkapningar av grenar. Dessa skador skapar grogrund för flera livsmiljöer för andra organismer. Att det inte finns några naturvårdsarter beror troligen främst på påverkan av luftföroreningar.

Figur 7. Knotig sälg samt några av alléträden mot Östgötagatan.

7 Rekommendationer

Naturvärdesobjekt

Om möjligt bevaras trädraden. Lindarna kan med tiden få ett ökat naturvärde och skapar en liten grön korridor som sammanlänkar allén med parken. Dock saknar dessa träd starkare konnektivitet till andra grönområden i omgivningen.

Generella biotopskydd

Åtgärder som kan skada objekt som omfattas av generellt biotopskydd kräver dispens enligt 7 kap 11 § miljöbalken. Alléträden kräver ett skyddsavstånd vid schaktarbeten för att inte skada stammar och rotsystem.

8 Referenser

ArtDatabanken, 2019. Utdrag oktober 2019 av samtliga arter (inkl. skyddsklassade).

Ehnström B och Bjelkefelt M, 2013. Signalarter bland bark och vedlevande insekter i norra Sverige, Fältbiologernas förlag.

Jordbruksverket, 2003. Indikatorarter – metodutveckling för nationell övervakning av biologisk mångfald i ängs- och betesmarker, Rapport 2003:1.

Hallingbäck T, (red.) 2013. Naturvårdsarter. ArtDatabanken SLU, Uppsala.

Nitare J, 2010. Signalarter, indikatorer på skyddsvärd skog. Skogsstyrelsens förlag.

RUFS 2050, 2018. Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen. Stockholms läns landsting

Salomon L, 2017. Fältflora över signalarter i skog. Lavar – mossor – kärlväxter. Books on Demand, Stockholm

Svensk Standard 199000:2014. Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning. 2014-05-26.

Teknisk rapport, SIS-TR 199001:2014. Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Komplement till SS 199000. 2014-06-25.